

उदासीनत्वं व्याचष्टे सम इति गतव्यथत्वमुपपादयति संगविवर्जित इति संगीदिव्यथतेन तु तद्वर्जित इत्यर्थः ॥ १८ ॥ सर्वारंभपरित्यागीत्येतद्व्याचष्टे तुल्येति शिष्टेषु विगीतो न स्यामिति वांलोकेषु प्रख्यातः स्यामिति वा इदं मे भूयादिति वा कामयमानः किंचिदारभते न त्वयं तुल्यनिंदास्तुति त्वात्संतुष्टत्वाच्च मौनी संन्यासी अतएवानिकेतः गृहशून्यः कुटीरमपि वासार्थं नारजते यतः स्थिरमतिः स्थितप्रज्ञो भक्तिमान्योगी मेममप्रियो नरः पुरुषः ॥ १९ ॥ मुक्तलक्षणान्येव मुमुक्षोः साधनत्वेन विधत्ते येत्विति ये मुमुक्षवः तु पूर्वोक्तमुक्तापेक्षया विलक्षणाः इदं अद्वेष्टा सर्वभूतानामित्यादिनाप्येन प्रतिपादितं धर्मजातं तदेवामृतस्य मोक्षस्य साधनत्वादमृतं धर्मा मृतं यथोक्तं उक्तानतिक्रमेण पर्युपासते साकल्येनानुतिष्ठन्ति श्रद्धाधानाः श्रद्धायुक्ताः मत्परमाः अहमेव मगवान्वासुदेवोऽक्षराख्यः सर्वविशेषरहितः परमानंदरूपः परमः पार्यतिकः प्राप्यो येषां ते मत्परमाः

समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमानयोः ॥ शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥ १८ ॥ तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनी संतुष्टो येन केनचित् ॥ अनिकेतः स्थिरमतिर्भक्तिमान् मे प्रियो नरः ॥ १९ ॥ ये तु धर्मा मृतमिदं यथोक्तं पर्युपासते ॥ श्रद्धाधाना मत्परमा भक्तास्ते तीव्रमे प्रियाः ॥ २० ॥ इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि भगवद्गीता ० द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ पर्वणितुषट्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३६ ॥ ॥७५॥ ॥७५॥

भक्ताः शांतिदांत्यादिमंतो मद्भजनशीलास्तेऽतीव मे मम प्रियाः ज्ञानी तु भगवत आत्मैव परिशेषादतीव प्रियत्वं भक्तेष्वेव पर्यवसन्नं यो मुक्तानां स्वाभाविको धर्मः समुमुक्षुणाय ततो नुष्ठेय इत्यर्थः यथोक्तं वार्तिके उत्पन्नात्मप्रबोधस्य सद्देष्टृत्वादयोगुणाः अयत्नतो भवंत्येव न तु साधनरूपिण इति समाप्त उपासनाप्रधानस्तत्पदार्थविवेकः अतः परं वाक्यार्थविचारो जीवब्रह्माभेदप्रतिपादको भविष्यति ॥ २० ॥ इति भीष्मपर्वणि नैलकंठीये भारतभाष्ये द्वादशोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायमुपासनाकांडः ॥ १२ ॥ ३६ ॥ ॥७५॥ ॥७५॥ ॥७५॥